İsim, Sıfat ve Tamlamalar

Çalışma Kâğıdı · 30 Soru · Kolaydan Zora

Ad Soyad _____ Sınıf / No _____ Tarih _____

KONU ÖZETİ

- **İsim (ad):** Varlıkları, kavramları karşılayan sözcüklerdir. Tek bir varlığa verilen ad **özel isim** (Kızılırmak, Elif), aynı türden varlıkların ortak adı **cins isim**dir (ırmak, kız). Beş duyuyla algılananlar **somut** (taş, ses), algılanamayanlar **soyut** (merhamet, özlem) isimdir. **Topluluk isimleri** tekil biçimde birden çok varlığı karşılar (sürü, ordu, orman).
- **Sıfat (ön ad):** İsimleri niteleyen ya da belirten sözcüklerdir. **Niteleme sıfatı** varlığın nasıl olduğunu gösterir (yaşlı çınar). **Belirtme sıfatları:** işaret (bu, şu, o), sayı (üç, üçüncü, üçer, yarım), belgisiz (bazı, birkaç, her, çok) ve soru (hangi, kaç, nasıl) sıfatlarıdır.
- **Sıfat tamlaması:** Sıfat ile nitelediği ya da belirttiği ismin oluşturduğu sözcük grubudur: **serin** su, **üç** çoban, **bu** meydan. Sıfat ismin önünde yer alır ve ek almaz.
- **İsim tamlaması:** İki ismin anlamca birbirini tamamlamasıdır. **Belirtili:** tamlayan "-(n)ın", tamlanan "-(s)ı" alır (köyün girişi). **Belirtisiz:** yalnızca tamlanan ek alır (köy yolu). **Zincirleme:** tamlayan ya da tamlanan kendisi bir tamlama olur (okul bahçesinin duvarı).
- **Metne katkı:** İsim ve sıfatlar, özellikle sıfat tamlamaları, betimlemelerde varlıkları somutlaştırır; okurun zihninde canlı bir resim oluşturur.

KOLAY Isınma Soruları (1–10)

1 Aşağıdaki isimleri tablodaki uygun sütuna yazınız.
merhamet · Kızılırmak · sürü · taş · özlem · Ankara · ordu · kitap

Özel isim	Soyut isim	Topluluk ismi	Diğer somut cins

2 Aşağıdakilerden hangisi **soyut** bir isimdir?

A) sevgi B) rüzgâr C) duman D) ses E) koku

3 Aşağıdakilerden hangisi bir **topluluk ismi**dir?

A) ağaçlar B) yaprak C) dallar D) kütük E) orman

4 Aşağıdaki cümlelerde altı çizili (kalın) sıfatların türünü yazınız.
a) **Yaşlı** adam bankta oturuyordu.
b) **Bu** yol köye çıkar.
c) **Üç** kuş pencereye kondu.
d) **Bazı** öğrenciler erken geldi.
e) **Hangi** kitabı okudun?

5 "Serin suyunu taş yalağa bırakırdı." cümlesindeki **sıfat tamlaması** hangisidir?
A) taş yalağa
B) suyunu bırakırdı
C) yalağa bırakırdı
D) serin suyunu
E) bırakırdı

6 Aşağıdakilerden hangisi **belirtili isim tamlaması**dır?
A) köyün girişi B) köy yolu C) yaşlı çınar D) üç çoban E) bu meydan

7 Aşağıdakilerden hangisi **belirtisiz isim tamlaması**dır?
A) okulun bahçesi B) geniş bahçe C) her bahçe D) o bahçe E) okul bahçesi

8 Aşağıdaki ifadelerin başına doğru ise **D**, yanlış ise **Y** yazınız.
( ) "Kızılırmak" bir özel isimdir.
( ) Sıfatlar ismin önünde yer alır.
( ) "Birkaç" bir niteleme sıfatıdır.
( ) "Evin kapısı" bir sıfat tamlamasıdır.

9 "Kalbimi dolduran **özlem**, her akşam biraz daha büyüyordu." cümlesindeki kalın sözcük hangi tür isimdir?
A) Somut özel isim
B) Soyut cins isim
C) Topluluk ismi
D) Somut cins isim
E) Özel isim

10 Aşağıdakilerden hangisinde **sayı sıfatı** kullanılmıştır?

A) Bazı günler yağmur yağar.
B) Bu kitabı sen de oku.
C) Hangi yoldan gideceğiz?
D) Güzel bir sabahtı.
E) Beşinci sınıfa yeni bir öğretmen geldi.

ORTA Pekiştirme Soruları (11–20)

11 "Köyün girişindeki yaşlı çınar, geniş gölgesiyle yorgun yolculara kucak açardı. Ağacın dibinde küçük bir çeşme, serin suyunu taş yalağa bırakırdı. Akşam olunca üç beş çoban, sürülerini bu sessiz meydanın ortasında toplardı."
Bu paragrafta geçen aşağıdaki sözcük gruplarından hangisi **sıfat tamlaması değildir**?

A) yaşlı çınar
B) geniş gölge
C) yorgun yolcular
D) ağacın dibi
E) küçük bir çeşme

12 Aşağıdaki şiir parçasında geçen **sıfat tamlamalarını** ve **isim tamlamalarını** ayrı ayrı yazınız.

Mavi denizin kıyısında
Beyaz bir kuş kanat çırpar
Martıların neşeli sesi
Sabah rüzgârına karışır

13 "okul bahçesinin duvarı" sözcük grubu için aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

A) Sıfat tamlamasıdır.
B) Belirtisiz isim tamlamasıdır.
C) Tamlayanı bir isim tamlaması olan zincirleme isim tamlamasıdır.
D) Takısız isim tamlamasıdır.
E) Tamlama değildir.

14 Aşağıdakilerden hangisinde **zincirleme isim tamlaması** vardır?

A) Köy çeşmesinin suyu çok soğuktu.
B) Köyün çeşmesi onarıldı.
C) Soğuk su içtik.
D) Çeşme başında oturduk.
E) Bu çeşme eskidir.

15 "Kaç" sözcüğü aşağıdaki cümlelerin hangisinde **soru sıfatı** olarak kullanılmıştır?

A) Hırsız polisi görünce kaçtı.
B) Buradan hemen kaç!
C) Kaç kitap okudun bu yaz?
D) Kaçı gelecek?
E) Sınavdan kaç aldın?

16 "Kış gecesinde yaşlı nine, küçük torunlarına eski masallar anlatırdı." cümlesinde kaç tane **sıfat tamlaması** vardır?

A) 2 B) 3 C) 4 D) 5 E) 6

17 "Merhamet" temasını işleyen, içinde en az bir **soyut isim** ve bir **sıfat tamlaması** bulunan iki dizelik özgün bir şiir yazınız; bu sözcükleri belirtiniz.

18 Aşağıdaki cümlelerin hangisinde **belgisiz sıfat** kullanılmıştır?

A) Birkaç yolcu hanın önünde bekliyordu.
B) Yorgun yolcular hana girdi.
C) Üçüncü oda boştu.
D) Şu kapıyı kapatır mısın?
E) Hangi odada kalacaksın?

19 Aşağıdaki cümlelerin hangisinde "bu" sözcüğü **sıfat** olarak kullanılmıştır?

A) Bunu kim yaptı?
B) Bu benim kitabım.
C) Bundan sonra dikkatli ol.
D) Bu şarkıyı annem çok severdi.
E) Sen bu kadar mı üzüldün?

20 Aşağıdaki sözcük gruplarından hangisi diğerlerinden **farklı** bir yapıdadır?

A) yeşil vadi B) ince yol C) derin kuyu D) yüksek tepe E) dağın eteği

ZOR Düşünme Soruları (21–30)

21 "Köyün girişindeki yaşlı çınar, geniş gölgesiyle yorgun yolculara kucak açardı. Ağacın dibinde küçük bir çeşme, serin suyunu taş yalağa bırakırdı. Akşam olunca üç beş çoban, sürülerini bu sessiz meydanın ortasında toplardı."
Bu paragrafta betimlemeyi güçlendiren unsur aşağıdakilerden hangisidir?

A) Soru cümlelerine yer verilmesi
B) Varlıkların özelliklerini gösteren sıfatların sık kullanılması
C) Tarihî bilgilerin sıralanması
D) Kişilerin konuşmalarının aktarılması
E) Sayısal verilere başvurulması

22 I. yaşlı çınar
II. köyün girişi
III. üç beş çoban
IV. çeşme başı
V. sessiz meydan
Yukarıdaki sözcük gruplarından hangileri **sıfat tamlamasıdır**?

A) I ve II B) II ve IV C) I, III ve V D) I, III ve IV E) III, IV ve V

23 "(I) Yağmurlu bir sabah (II) kasabanın eski istasyonunda (III) iki yolcu bekliyordu. (IV) Tren yolunun kenarındaki (V) papatyalar rüzgârda sallanıyordu."
Bu cümledeki numaralanmış sözcük gruplarından hangisi **zincirleme isim tamlaması** içerir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

24 Aşağıdaki cümlelerin hangisinde hem **belgisiz sıfat** hem de **belirtili isim tamlaması** vardır?

A) Bazı akşamlar deniz kenarında yürürüz.
B) Her sabah okulun bahçesinde toplanırız.
C) Üç arkadaş parkta buluştu.
D) Bu kitabın kapağı yırtılmış.
E) Hangi yoldan geldiniz?

25 Bir şair, sevdiği şehri anlatan şiirinde "kent" yerine "gri sokakların yorgun kenti" ifadesini kullanmıştır. Bu tercihin şiire katkısı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Şehrin nüfusu hakkında bilgi vermek
B) Şiirin hece sayısını azaltmak
C) Anlatımı nesnel hâle getirmek
D) Sıfat ve isim tamlamalarıyla şehre bir ruh hâli yükleyerek anlatımı duygusal kılmak
E) Şehrin adını gizlemek için özel isim kullanmak

26 "Annemin çeyiz sandığının anahtarı" sözcük grubuyla ilgili aşağıdakilerden hangisi **doğrudur**?

A) Birden çok tamlamanın iç içe geçtiği zincirleme isim tamlamasıdır.
B) Tek bir belirtisiz isim tamlamasıdır.
C) Bir sıfat tamlamasıdır.
D) İçinde hiç isim tamlaması yoktur.
E) Tamlananı "annem" sözcüğüdür.

27 "Küçük" sözcüğü aşağıdaki cümlelerin hangisinde **sıfat** görevinde **değildir**?

A) Küçük bir kuş pencereye kondu.
B) Küçükler büyüklerin sözünü dinlemeli.
C) Küçük kardeşim okula başladı.
D) Küçük odada toplandık.
E) Küçük bir hediye aldım.

28 Aşağıdaki dizelerde kaç tane **sıfat tamlaması** vardır?

Mavi denizin kıyısında
Beyaz bir kuş kanat çırpar
Martıların neşeli sesi
Sabah rüzgârına karışır

A) 1 B) 2 C) 3 D) 4 E) 5

29 Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir niteleme sıfatı, belirtili isim tamlamasının **tamlananını** nitelemektedir?

A) Eski köyün camisi yeniden onarıldı.
B) Bu köyün camisi yeniden onarıldı.
C) Köy camisi yeniden onarıldı.
D) Güzel bir günde cami açıldı.
E) Köyün eski camisi yeniden onarıldı.

30 Okulunuzun bahçesini, en az üç **sıfat tamlaması** ve bir **zincirleme isim tamlaması** kullanarak üç cümleyle betimleyiniz. Kullandığınız tamlamaların altını çiziniz.

Takıldığın soruyu işaretle, konu özetine tekrar göz at. Başarılar!
Diğer konuların çalışma kâğıtları ve deneme sınavları: **maarifpdf.com.tr**